

prima instanță – G. Moscaliuc
instanța de apel –D. Manole, S. Arnaut, E. Fistican

ÎNCHEIERE

21 octombrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,
Judecători

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari

examinînd recursurile declarate de către Ministerul Justiției a RM și Șochichiu Sergiu,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Șochichiu Sergiu împotriva Ministerului Justiției a RM, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de asistență juridică,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2015, prin care a fost respinsă cererea de apel declarată de Ministerul Justiției a RM și de Procuratura generală; s-a admis cererea de apel declarată de Șochichiu Sergiu, fiind modificată hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun.Chișinău din 10 martie 2015 în sensul majorării prejudiciului moral de la 5000 lei la 50 000 lei.

c o n s t a t ă:

La data de 30 decembrie 2014 Șochichiu Sergiu a înaintat la Judecătoria Buiucani mun. Chișinău o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției RM, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului moral în mărime de 500 000 lei și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 3000 lei.

În motivarea acțiunii depuse reclamantul a indicat că, la 16 ianuarie 2007 de către DGUP a MAI în privința sa a fost pornită urmărirea penală conform elementelor constitutive ale componenței de infracțiune prevăzută de art. 195 alin. (5) Cod penal, escrocherie în proporții deosebit de mari, ce prevedea o pedeapsă de la 10 pînă la 25 ani, iar la 17 iunie 2007 a fost reținut de către organul de urmărire penală, recunoscut și audiat în calitate de bănuț, în privința sa fiind aplicată

măsura preventivă în formă de arest la domiciliu pe un termen de 10 zile, ulterior acesta fiind prelungit pînă la 06 iunie 2007.

Mai indică reclamantul că la 23 ianuarie 2007 din nou a fost recunoscut în calitate de bănuît în comiterea aceleași infracțiuni și la aceeași dată i-a fost înaintată învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (2) și art. 195 Cod penal.

Menționează reclamantul că în perioada 20 ianuarie 2007-06 iunie 2007 în privința sa au fost prelungite termenul măsurilor preventive, aflîndu-se sub arest la domiciliu pe parcursul a 5 luni și efectuate percheziții, iar la 19 august 2013 Procuratura sectorului Rîșcani mun. Chișinău a emis ordonanța în baza căreia reclamantul a fost scos de sub urmărire penală, iar cauza penală a fost clasată pe motiv că nu s-a confirmat faptul comiterii infracțiunii imputate

Prin hotărîrea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 10 martie 2015 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată a lui Șochichiu Sergiu și s-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului de Finanțe al Republicii Moldova în folosul lui Șochichiu Sergiu prejudiciul moral în mărime de 5000 lei și cheltuielile de judecată pentru asistența juridică în mărime de 3000 lei, în rest cerințele au fost respinse.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2015 a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al RM și de Procuratura Generală; s-a admis cererea de apel declarată de Șochichiu Sergiu, fiind modificată hotărîrea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 10 martie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Șochichiu Sergiu împotriva Ministerului Justiției a RM, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de asistență juridică, în sensul majorării prejudiciului moral de la 5000 (cinci mii lei) la 50 000 (cincizeci mii lei).

Adoptînd o soluție de modificare a hotărîrii instanței de fond, prin majorarea cuantumului prejudiciului moral, instanța de apel a concluzionat că, raportînd cadrul legal la circumstanțele speței, Colegiul conchide ca fiind vădită cauzarea reclamantului a unui prejudiciu moral prin acțiunile organului de urmărire penală și ale instanței de judecată, instanța relevînd că Șochichiu Sergiu s-a aflat sub urmărire penală din 17 ianuarie 2007 pînă la 19 august 2013, iar în perioada 17 ianuarie 2007-06 iunie 2007, s-a aflat în stare de liberare provizorie sub control judiciar termen de 30 de zile.

În consecință, Colegiul constată că în speță se întrunesc temeiurile legale pentru adjudecare în contul reclamantului a compensației pentru prejudiciul moral cauzat reclamantului ca urmare a acțiunilor descrise mai sus, fiind cert că limitarea dreptului acestuia de liberă circulație, garantat de art. 27 al Constituției Republicii Moldova și art.5 CEDO, și în consecință, limitarea celorlalte drepturi ale apelantului, dreptul la libera circulație, precum și perioada îndelungată în care reclamantul s-a aflat sub urmărire penală, aceasta durînd peste 6 ani, generează suferințe psihice.

Invocînd ilegalitatea acestei decizii, la 01 septembrie 2015 Ministerul Justiției al RM a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului declarat, *cu titlu principal*, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărîrii instanței de

fond, pronunțînd o hotărîre nouă prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată; *cu titlu secundar*, modificare deciziei instanței de apel în sensul diminuării sumelor acordate.

În motivarea recursului Ministerul Justiției RM a indicat că, raportînd normele enunțate la circumstanțele pricinii din speță s-a constatat, că instanța de apel verificînd legalitatea și temeinicia hotărîrii primei instanțe eronat a interpretat dreptul material care reglementează aprecierea prejudiciului material și moral.

De altfel, existența prejudiciului considerabil presupune două elemente ce urmează a fi constatate: însăși existența prejudiciului și caracterul considerabil al acestuia.

Legătura de cauzalitate între încălcare și prejudiciu urmează a fi probată de către intimat/reclamant. Din materialele dosarului se constată însă că nu au fost prezentate probe veridice, admisibile, pertinente și concludente care să confirme faptul prejudicierii considerabile a acestuia. Totodată, reieșind din jurisprudența CEDO, survenirea prejudiciului ca urmare a săvârșirii încălcării trebuie să fie certă și nu presupusă.

În cauza *Van Droogenbroek v. Belgia*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a refuzat acordarea unei reparații echitabile pe motiv că reclamantul nu a probat suficient argumentele sale precum că acesta ar fi obținut o eliberare din detenție în cazul în care ar fi beneficiat de garanțiile art. 5 §4.

A mai indicat, că constatarea perioadei îndelungate în care reclamantul s-a aflat sub urmărire penală, aceasta durînd peste 6 ani, se efectuează în temeiul remediului legislativ constituit întru apărarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, care este Legea nr.87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești.

La data de 01 septembrie 2015 Șochichiu Sergiu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea recursului, modificarea deciziei instanței de apel, pronunțînd o hotărîre nouă prin care pretențiile sale de încasare a prejudiciului moral în mărime de 500 000 lei să fie admise integral.

În motivarea recursului a indicat că, Șochichiu Sergiu în urma acțiunilor ilegale ale Procuraturii și a organului de urmărire penală, inclusiv și în urma tragerii ilegale la răspundere penală pentru infracțiunea pe care nu a comis-o, a aplicării măsurii preventive sub formă de arest la domiciliu pe o perioadă de cinci luni, a suportat o încordare psihică enormă, astfel că suma dispusă spre adjudecare în contul recurentului Șochichiu Sergiu este una mică și nu corespunde jurisprudenței CtEDO.

Prin referința din 02 octombrie 2015 Procuratura Generală a menționat că în privința recursului declarat de Ministerul Justiției, poziția autorității coincide, specificînd că, în speță, este vorba despre bani publici, iar mărimea compensației care urmează a-i fi calculată și achitată reclamantului nu trebuie să prejudicieze interesul public și să nu excedă limita rezonabilă, astfel încît să nu poată fi privită ca o modalitate de îmbogățire fără justă cauză.

În conformitate cu art. 439 alin (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Conform scrisorii de înștiințare anexată la materialele dosarului rezultă că, copia deciziei instanței de apel din 30 iunie 2015, a fost expediată participanților la proces la data de 14 iulie 2015 (f.d.146), însă nu există dovadă de recepționare, motiv pentru care instanța de recurs consideră că recurenții, declarând recursurile la data de 01 septembrie 2015, s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursul în termen.

Analizând modul în care recurenții și-au exercitat dreptul la recurs, fără a se expune cu referire la legalitatea deciziei instanței de apel atacate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile drept inadmisibile din următoarele motive.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Astfel, analizând argumentele recursurilor prin prisma existenței temeiurilor de declarare a recursului, Colegiul constată că acestea nu se încadrează în limitele stabilite de norma precitată, instanțele aplicând corect normele de drept material și de drept procedural.

Subsecvent, în conformitate cu art.433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Dezacordul recurenților cu decizia instanței de apel, relatarea situației, în viziunea recurenților, fără a indica un temei prevăzut de art.432 alin.(2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, sunt inadmisibile din considerentele că nu se încadrează în prevederile art. 432 alin.(2), (3) și (4) Codul de procedură civilă și nu constituie temei de casare a deciziei, deoarece recursul exercitat are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei dar nu și temeinicia în fapt.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și jurisprudența CEDO, conform căreia recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, însă motivele recursului invocat în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat în mod corespunzător.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3

judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Tot odată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs. Prin prisma art. 432 alin.(4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă. Din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Argumentele invocate de Ministerul Justiției a RM și Șochichiu Sergiu poartă un caracter declarativ, se combat cu probele administrate și nu au suport legal.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că instanța de apel a examinat pricina sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material, procedural și apreciind corect probele administrate a emis o hotărîre legală, iar argumentele invocate de Ministerul Justiției a RM și Șochichiu Sergiu, în cererile sale de recurs poartă caracter declarativ și nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e

Recursurile declarate de Ministerul Justiției a RM și Șochichiu Sergiu se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,

Judecători

Svetlana Filincova

Maria Ghervas

Dumitru Mardari